

תקצירי המאמרים

דליה עופר

הרהורים על דרך אקדמית: ההשראה של מורה ומנטור

מאמר זה מתמקד בחוויותיה של המחברת הן כסטודנטית של פרופ' באואר הן כעמיתה שלו ובהשפעתן של חוויות אלו על התפתחותה כחוקרת תולדות השואה. היא מהרהרת בפרשנות שהיא נותנת היום לשנות הפעילות הרבות שלהם באוניברסיטה העברית בירושלים. המאמר עוסק בבואר כמורה וכמתווה דרך של לימודי השואה בישראל. המחברת נדרשת לסמינרים שהעביר לסטודנטים בעלי רקע שונה ולהשפעתו על דפוסי מחקר ועל מתודולוגיות מחקריות. החוויות שלה במרכז הבינלאומי לחקר האנטישמיות ע"ש וידאל ששון מדגימות כיצד השפיע באואר על האופן שבו היא מבינה מנהיגות אקדמית. הבנה זו ליוותה אותה גם במינויים אקדמיים אחרים.

דוד זילברקלנג

להתבונן בשואה בגובה העיניים: כמה לקחים מהחוקר והמורה הדגול

יהודה באואר הורה את השואה לעולם כולו והשפיע על חקר השואה יותר מכל אדם אחר בחמישים השנים האחרונות. באואר השפיע השפעה מכרעת על עבודתו המחקרית של מחבר מאמר זה, קרוב לוודאי יותר מכל מורה אחר. באואר אינו רק מופת של מחקר והוראה – בזכותו נחשף המחבר גם לעולם העריכה של כתבי עת כשימש עורך משנה של *Holocaust and Genocide Studies*, שבאואר היה עורכו הראשי. הדברים הרבים שלמד ממנו עזרו לו בהמשך לפתוח בקריירה ארוכה כעורך הראשי של "יד ושם" – קובץ מחקרים". מאמר זה מעיין בשני היבטים בעבודתו של באואר ובהשפעתם על המחבר כחוקר וכמורה: הוא מתבונן בשואה בגובה העיניים, ללא עדשות צבעוניות ומיסטיפיקציה, וללא הטיה אידיאולוגית – ככל האפשר; הוא מייחס חשיבות לעדויות ראייה של יהודים. לבסוף, המאמר דן בגישה הצלולה והאוניברסיטאית של באואר לשואה באמצעות סוגיות שונות הקשורות לתגובות של בעלות הברית לשואה, נושא שהמחבר נחשף אליו לראשונה באחד הסמינרים של באואר לפני יותר מארבעים שנה. הניתוח של באואר הוא אולי הניתוח המאוזן והלא-אידיאולוגי ביותר שחיבר חוקר כלשהו. על כולנו ללמוד מגישה זו לנושא.

דינה פורת ומרק ויצמן

יהודה באואר והברית הבין-לאומית לשימור זכר השואה (IHRA)

פרופ' יהודה באואר הוא חוקר בעל שם עולמי של השואה, האנטישמיות והג'נוסייד. עם זאת, פעילותו בתחום המדיניות הציבורית והשפעתו עליה תופסות מקום מרכזי בעבודתו, בייחוד בשנים האחרונות. מאמר זה בוחן את ההשפעה של באואר על הברית הבין-לאומית לשימור זכר השואה (IHRA), שהיא אולי המיזם הבולט ביותר שעסק בו. גוף זה ממלא תפקיד מרכזי בשימור זכר השואה ברחבי העולם ובמלחמה באנטישמיות. המחברים מתארים את תפקידו של באואר כ"אב המייסד" של ה-IHRA, את ראשית התהוותו של הארגון, את טבעו המיוחד והייחודי ואת חלקו של באואר בשניים מן ההישגים החשובים ביותר שלו: הגדרת העבודה של הכחשה וסילוף של השואה והגדרת העבודה של אנטישמיות. הם דנים בקצרה גם בכמה מן הסוגיות והאתגרים שעימם התמודד הארגון לאחר שהתרחב מחמש החברות המקוריות לשלושים וחמש המדינות שחברות בו כיום ובהערכות של באואר בדבר מצבו הנוכחי של הארגון ועתידו האפשרי. המחברים מבססים את דבריהם על שיחות עם באואר ועם עמיתים קרובים ב-IHRA – הן אנשי אקדמיה הן דיפלומטים – ועל ניסיונם האישי: דינה פורת היא עמיתה ותיקה של באואר, ומרק ויצמן היה מעורב בפעילות ה-IHRA מאז הוקם הארגון לפני עשרים שנה.

כריסטופר בראונינג

יהודה באואר, המושגים "השואה" ו"ג'נוסייד" וסוגיית הקולוניאליזם ההתיישבותי

מאמר זה בוחן את יחסו של יהודה באואר למושגים "השואה" ו"ג'נוסייד" וכן את האופן שבו הבין רפאל למקין את הקשר בין ג'נוסייד לקולוניאליזם ההתיישבותי. "כוונה" הייתה רכיב מרכזי במושג ג'נוסייד (הן בהגדרתו של למקין הן באמנת האו"ם), אבל קשה לאתר ולזהות כוונה בפרקטיקה ההיסטורית של הקולוניאליזם ההתיישבותי, למרות החורבן שהמיט על קבוצות בתור שכאלו. המאמר טוען שיש שני מושגים של ג'נוסייד: סיסטמטי וסיסטמי. ג'נוסייד סיסטמטי, המבוסס על הפרדיגמה של השואה, מתרכז בכוונה; ג'נוסייד סיסטמי, המבוסס על קולוניאליזם ההתיישבותי, מתרכז בתוצאה.

שאול פרידלנדר

פשע יסודי

שאול פרידלנדר עוסק במאמר זה במאמרו של א' דירק מוזס "הקטכיזם של הגרמנים" ממאי 2021 ובמחלוקת שעורר. מוזס טוען במאמרו שיש לבחון את השואה כפי שבוחרים כל רצח עם אחר בתקופה הקולוניאלית. פרידלנדר מותח ביקורת על פירושו של מוזס,

שמטיל ספק בייחודיות השואה, ומדגיש שהשואה שונה במהותה מפשעים היסטוריים אחרים. הוא חושף את הפגמים הטבועים במאמר של מוזס ומצביע על ההשפעה השלילית שעלולה להיות לעמדה הפוסט-קולוניאלית שמוזס תומך בה על רגשות אנטי-ישראליים ועל התגברות האנטישמיות.

אלוין ה' רוזנפלד

האם שונאי יהודים הם "אנטי-שמים" או "אנטישמים"? מוגש בהוקרה ליהודה באואר מהי אנטישמיות? למי יש הזכות להגדיר אותה? איזה מקום ראוי לתת בדיונים הללו לשנאה קיצונית של מדינת ישראל? האם המונח אנטישמיות צריך לציין איבה ליהודים בלבד, או שיש להרחיבו ולהחיל אותו גם על "שמים" אחרים? כל השאלות הללו מעוררות ויכוחים עזים. יהודה באואר תרם להם תרומה מכרעת ונדרש בין השאר לאיתורו של המונח: "אנטי-שמיות" עם מקף או "אנטישמיות" בלי מקף. מאמר זה מוגש בהוקרה ליהודה באואר על תרומתו הביקורתית לסוגיות אלו, שאינה מסתכמת בדקויות של כתיב ויש בכוחה לשפוך אור על מהותה של שנאת יהודים כשהיא לעצמה. המאמר מרחיב את הסוגיה הנידונה ומעלה שאלות דומות בנוגע לדרך הטובה ביותר לאיית את המונח המציין את ההתנגדות החסלנית (eliminationist) לציונות ולישראל: "אנטי-ציונות" עם מקף או "אנטי-ציונות" בלי מקף.

חזי דרייפוס

המשגת התגובה היהודית: בין עמידה להתנגדות

מאמר זה בוחן את המושג "עמידה" ואת הרלוונטיות שלו כקטגוריה מושגית אפקטיבית בחקר השואה. המחברת בוחנת את צמיחתו של המושג בראשית חקר השואה, דנה בקטגוריות הרבות הנכללות בו, מדגישה את אופיו האי-היסטורי ואת ניתוקו מהקשרים רחבים, וטוענת שאין בו כדי לקדם דיון ביקורתי מעמיק.

על רקע מכשולים אלו היא מנתחת התייחסויות מוקדמות של באואר למושג "עמידה" בתוך ההקשר של הדיון בתגובות לשואה. כחלק מאותם הקשרים רחבים של תגובות אנושיות על מעשים קיצוניים, ההתייחסויות המוקדמות של באואר לאותן פעולות המכוננות "עמידה" פותחות פתח לדיון מקיף ומעמיק שהמושג במתכונתו המקורית אינו מאפשר. דיון זה מייתר את הצורך בקטלוג היררכי של התגובות הנידונות, כולל התייחסות לשינוי המתמיד שחל בהן ומבוסס על התודעה שביסוד התגובה. זאת ועוד, הוא קושר בין עמידה ובין היכולת לנתח מעשים שעשו בשואה יהודים ולא-יהודים ואף מעשים של מגוון רחב של פרטים וקהילות שמצאו את עצמם במציאות של רצח עם.

דן מכמן

סולידריות, תקווה והתמודדות עם אלוהים: ההיבט של רצון החיים של העם היהודי בעת החדשה כתמה מרכזית בהיסטוריוגרפיה של יהודה באואר

יהודה באואר מוכר היטב בזכות מנהיגותו הציבורית בלימודי השואה והג'נוסייד. מאמר זה, על כל פנים, מבקש להאיר היבט אחר של ההיסטוריוגרפיה של באואר: רוב עיוניו המחקריים, המתמקדים בנושאים היסטוריים קונקרטיים – בשונה מסקירותיו הכלליות – עוסקים בכמה נושאים ברורים מאוד בתחומי ההיסטוריה היהודית. יש בהם ניסיון לברר את סוגיית ייחודו של העם היהודי כתופעה היסטורית – מבעד למנסרה של השואה. אפשר להבחין בכלל כתביו בשישה מקבצי מחקרים הקשורים כולם אלו לאלו ואף נשזרים וחופפים: (1) תנועת הבריחה; (2) הטריילוגיה שלו על תולדות ארגון הג'וינט; (3) הפולמוס על מחויבותה של הקהילה היהודית בארצות הברית לפעולות להצלת יהדות אירופה; (4) התנהגותן של ההנהגות היהודיות תחת השלטון הנאצי; (5) המשא ומתן בין קבוצות יהודיות ויחידים יהודים לבין הנאצים על הצלה; (6) הארגון הקהילתי היהודי ואופני הפעולה שלו, במיוחד במזרח אירופה. על אלה יש להוסיף נושא שהעסיק את באואר לאורך דרכו כחילוני מוצהר: היהדות הדתית ואפשרות האמונה באל לאחר השואה.

רוברט רוזט

מידע על השואה בהונגריה לפני הכיבוש הגרמני: עיון מחדש

השאלה מה ידעו בהונגריה על השואה עומדת במרכזו המחקר על התקופה היא מאז משפט הדיבה של קסטנר באמצע שנות החמישים של המאה הקודמת. ואולם בעקבות מחקרים חדשים על היבטים שונים של הנושא ולאור מקורות חדשים שזמינים היום ראוי לעיין בה מחדש. היום ברור שדיעות על רדיפת היהודים ועל רצח יהודים בידי הנאצים הגיעו להונגריה זמן קצר לאחר שהחלו והוסיפו להגיע בתקופה שקדמה לכיבוש הנאצי באביב 1944. הידיעות התקבלו מחיילים הונגרים ומיהודים ששירתו בשירות העבודה ההונגרי. העיתונות היהודית ההונגרית עסקה בהשמדה, ומידע התקבל גם דרך פעילי ועדת העזרה וההצלה בבודפשט, בהנהגת קסטנר ואוטו קומוי. מידע מפורש מאוד, גם על אושוויץ, הגיע להונגריה בינואר 1944, באמצעות חייקה קלינגר, אחת ממנהיגות השומר הצעיר בבנדין, שנמלטה להונגריה ומסרה את עדותה. שליחים של תנועות הנוער היהודיות הציוניות מבודפשט הפיצו את המסר שלה בקהילות במחוזות השונים. כפי שהסביר יהודה באואר במאמר שכתב לפני שנים רבות, למרות זמינותו של מידע רב יש פער בין מידע לידע. הפער הזה בעניין מאורעות השואה, שרבים מיהודי הונגריה לא הצליחו לגשר עליו, נבע במידה רבה מטבעה חסר התקדים של השואה.

מיכאל ברנבאום

כיצד העריך יהודה באואר את תגובות ממשלת ארצות הברית ויהדות ארצות הברית בזמן השואה?

המאמר נפתח בשבחיו של פרופ' יהודה באואר, שחוגג בימים אלו את יום הולדתו ה־95. בהמשך הדברים נבחן חיבורו הקצר אך החשוב "האם יכלה ממשלת ארצות הברית להציל את יהדות אירופה?" (*Could the US Government Have Rescued European Jewry?*), שבו באואר מערער על הנרטיב המועדף על יהודי אמריקה וישראל: שלמרות הכוח שהיה בידם יהודי ארצות הברית לא פעלו להצלת אחיהם באירופה, ושהממשל האמריקאי היה אנטישמי או לכל הפחות אדיש לגורל היהודים. במאמר נבחנות טענותיו של באואר באשר ליכולתם הממשית של ממשלת ארצות הברית ושל יהודי ארצות הברית להציל את יהודי אירופה בכל אחד מארבעת שלבי המלחמה שהוא מונה, באשר לאינטרס שלהם להצילם ובאשר למידת האחריות שלהם להצלתם. לדעתו של באואר, ארצות הברית לא הייתה חזקה די הצורך להציל את יהודי אירופה ולא נמצאה בעמדה מתאימה לכך, ולקהילה היהודית בארצות הברית לא היה הכוח לכפות עליה להציל אותם גם אילו ניסתה. נבחן כאן גם הניתוח המחודש שלו את הסוגיה השנויה במחלוקת של הפצצת אושוויץ. בהקשר זה המאמר נדרש גם לקריאת התיגר של אלי ויזל כנגד כמה מנשיאיה של ארצות הברית בעניין ההחלטה שלא להפציץ ומערער על האופן שבו תיאר ויזל את שיחתו עם הנשיא ג'ימי קרטר בנושא זה.

עמר ברטוב

חייה ומותה של העיירה

מאמר זה מנתח את תרומת ספרו של יהודה באואר "מות העיירה" (2009) ואת מגבלותיו. במאמר נטען שהספר בישר מגמה חדשה בהיסטוריוגרפיה של השואה הן בשל התמקדותו באזור הספר המזרחי הן בשל הבחינה המדוקדקת של התגובה של מספר מצומצם של קהילות יהודיות שם לכיבוש הגרמני, בייחוד במה שנוגע ל"עמידה" או להתנגדות לא מזוינת. אבל המאמר מראה גם שהשימוש המוגבל של באואר במקורות זמינים טשטש את דרגת שיתוף הפעולה של היהודים עם הגרמנים; את הגבולות הנזילים בין השוטרים היהודים למתנגדים היהודים; את הסתמכותה של ההתנגדות היהודית על סיוע של נוצרים או ארגוני מחתרת מקומיים; את השפעתם של היחסים ארוכי השנים בין הקבוצות השונות באזור מגוון מבחינה אתנית על המאורעות; ואת האינטימיות של הרצח ההמוני של יהודים, שבוצע בידי פושעים גרמנים שלמדו להכיר את קורבנותיהם בחודשי הכיבוש הארוכים ובידי שכנים שחיו לצידם כל חייהם. המאמר טוען שהיסטוריה מקומית ממוקדת ומפורטת יותר של השואה באתר אחד יכולה לשפוך אור על היבטים מסוימים של הפתרון הסופי שהיסטוריה "מלמעלה למטה" או אפילו היסטוריה אזורית למחצה כמו זו של באואר מטשטשות לעיתים.

יאן גרבווסקי

אומדני האבדות בקרב יהודים פולנים מסתתרים, 1942–1945: עיון מחדש בתובנות של

יהודה באואר

בבחירות הכלליות שנערכו בפולין בשנת 2015 עלתה לשלטון המפלגה הלאומנית הימנית PiS ("חוק וצדק"). מאז הלאומנים עסוקים בפירוק יסודותיה של הדמוקרטיה, בניכוס מנגנון המדינה בשלמותו ובתקיפת שופטים ועיתונאים עצמאיים. עם זאת, בשל הדחף הכפייתי שלהם להגן על שמה הטוב לכאורה של האומה נעשתה ההיסטוריה לאחת מזירות העימות הבין-לאומיות הבולטות ביותר. עד מהרה נקלעו לימודי השואה, חקר השואה והחינוך בנושא השואה אל לב ליבו של המאבק על העבר. כדי להגן על המיתוס בדבר חפותה לכאורה של האומה בזמן המלחמה נעשה השלטון הפולני אחד הסוכנים העיקריים של סילוף השואה בעולם כולו. מוסדות אחדים מעורבים כעת במסע תעמולה בלתי נלאה שתכליתו להוכיח שהצלת היהודים בזמן השואה הייתה ברירת המחדל של החברה בפולין. הנרטיב הרשמי, המונע מכוחה של תופעה שידועה בשם "קנאת שואה", מרחיב את שורות חסידי אומות העולם וחותר להעמיד את סבלם של הפולנים ואת אבדותיהם במישור אחד עם אלו של היהודים. חקר של היקף מעורבותם של הפולנים בפשעי השואה מעלה אפוא את חמתה של מדינת פולין באופן מיוחד. על פי הערכות שמרניות, הפולנים רצחו או מסרו לידי הגרמנים כ-200 אלף יהודים.

יסמין רון

סדנת האומנים במחנה מכלן (מאלין)

במחנה המעבר מכלן (מאלין) בבלגיה נכלאו בשנים 1942–1944 יהודים, בעיקר בלגים, ובני רומה לפני גירושם למחנות עבודה והשמדה במזרח. חלק מאסירי המחנה עבדו בכמה בתי מלאכה שהוקמו בו. אחד מבתי המלאכה הללו היה סדנת אומנים שבה עבדה קבוצה של אומנים יהודים, בעיקר ציירים, בשירות המחנה ולעיתים קרובות גם בשירותם הפרטי של אנשי הסגל. המאמר מספר את סיפורה של סדנת האומנים ואת סיפורם של כמה מהאומנים שעבדו בה דרך העבודות שציירו במחתרת. הוא מתמקד בציירת אירן אברט, שהצליחה להציל רבים מציוריה ומציורי עמיתיה והיא שמסרה אותם לארכיון בית לוחמי הגטאות. כדבריה של מרים נוביץ', האוצרת הראשונה של מוזיאון בית לוחמי הגטאות, "יצירת אומנות בימי השואה הייתה מעשה של "התנגדות רוחנית". המאמר עומד על חשיבותן התיעודית של העבודות ומראה כיצד הן משלימות את העדויות שבכתב ושבעל פה. רבות מהעבודות הן דיוקנאות של אומני הסדנה ושל אסירים אחרים במחנה. כמה מהדיוקנאות הללו הם תיעוד אחרון של האומנים קודם שגורשו אל מותם ומשמשים מעין גלעד לזכרם.

על הכותבים

ד"ר מיכל אהרוני

ד"ר מיכל אהרוני היא עורכת כתב העת "דפים לחקר השואה". תחומי המחקר העיקריים שלה הם הגות פוליטית מודרנית ולימודי השואה. מחברת הספר *Hannah Arendt and the Limits of Total Domination: The Holocaust, Plurality and Resistance* (Routledge, 2015). ממאמריה האחרונים: "Fredy Hirsch: Changing Perspectives of his Memory", *Holocaust and Genocide Studies*, 35, 1 (Spring 2021); "Nihilism and Antisemitism: The Reception of Céline's Journey to the End of the Night in Israel", *Rethinking History: The Journal of Theory and Practice* 19, 1 (2015); "Über das Lager – die Vernichtung des Menschen als Menschen in der totalen Herrschaft", in: Julia Schulze Wessel, Christian Volk, and Samuel Salzborn (eds.), *Ambivalenzen der Ordnung – Der Staat im Denken Hannah Arendts*, Wiesbaden: Springer VS (2013); "Hannah Arendt and the Idea of Total Domination", *Holocaust and Genocide Studies*, 24, 2 (2010).

פרופ' כריסטופר בראונינג

כריסטופר ר' בראונינג הוא פרופ' (אמריטוס) להיסטוריה בקתדרה על שם פרנק פורטר גרהם באוניברסיטת קרולינה הצפונית בצ'אפל היל. חיבר מגוון ספרים על השואה, בהם אנשים רגילים: גדוד מילואים 101 של משטרת הסדר ו"הפתרון הסופי" בפולין (2004) [1992]; הדרך אל הפתרון הסופי: התפתחות המדיניות הנאצית כלפי היהודים, ספטמבר 1939–מרס 1942 (2004); זיכרון של הישרדות: במחנה כפייה בוויז'ניק-סטרקוביצה (2011) [2010]. העיד כהיסטוריון מומחה בשני משפטים בעניין הכחשת השואה: המשפט השני של זונדל (Zundel) בטורונטו (1988) והמשפט של אירווינג נגד ליפשטרט והוצאת פינגווין (Irving v. Lipstadt and Penguin Books) בלונדון (2000).

פרופ' עמר ברטוב

פרופ' עמר ברטוב מחזיק בקתדרה ללימודי שואה ורצח עם על שם סמואל פיסאר באוניברסיטת בראון והוא מחברם של שמונה ספרים. מפרסומיו האחרונים: *Erased: Vanishing Traces of Jewish Galicia in Present-Day Ukraine* (2007) רצח עם: חייה ומותה של עיירה ושמה בוצ'איץ' (2020 [2018]), שזכה בפרס הלאומי לספרים

יהודיים בארצות הברית (National Jewish Book Award) ובפרס הבינלאומי של יד ושם לספר מחקר על השואה. ספרו החדש, *Tales from the Borderlands: Making and Unmaking the Galician Past*, ראה אור ביולי 2022. מן הספרים שערך: *Shatterzone of Empires* (2013); *Voices on War and Genocide: Three Accounts of the World Wars in a Galician Town* (2020); *Israel-Palestine: Lands and Peoples* (2021)

פרופ' מיכאל ברנבאום

מיכאל ברנבאום הוא פרופ' למדעי היהדות ומנהל מכון זיגי צירינג לחקר ההשלכות הדתיות והאתיות של השואה באוניברסיטה היהודית האמריקאית. בתפקידו כמנהל הפרויקט פיקח על הקמת מוזיאון השואה של ארצות הברית והיה המנהל הראשון של מכון המחקר שלו. הוא שימש עורך ראשי של המהדורה השנייה של האנציקלופדיה יודאיקה והיה נשיא ומנכ"ל הקרן להיסטוריה חזותית של השואה.

פרופ' יאן גרבובסקי

יאן גרבובסקי הוא פרופ' להיסטוריה באוניברסיטת אוטווה ועמית בחברה המלכותית של קנדה. המחקר שלו מתמקד בשואה בפולין ובייחוד ביחסים בין יהודים לפולנים במלחמה. ספרו של פרופ' גרבובסקי ציד יהודים: בגידה ורצח בפולין בימי הכיבוש הגרמני זכה ב־2014 בפרס הבינלאומי של יד ושם לספר מחקר בנושא השואה. ב־2020 מונה פרופ' גרבובסקי לעמית כבוד במכון המחקר להיסטוריה בת זמננו (Institut für Zeitgeschichte) במינכן שבגרמניה. ב־2018 היה שותף לעריכה ולכתיבה של "לילה שאין לו סוף" (*Dalej jest noc*), מחקר של שני כרכים על גורל היהודים במבחר מחוזות בפולין הכבושה, שיפורסם בקרוב באנגלית. ספרו האחרון, "על החובה: תפקיד המשטרה הפולנית ה'כחולה' בשואה" (*Na Posterunku. Udział Polskiej Policji Granatowej i kryminalnej w Zagładzie Żydów*), פורסם בפולין (בהוצאת Czarne) במרץ 2020.

פרופ' חוי דרייפוס

חוי דרייפוס היא פרופ' להיסטוריה של עם ישראל וראש המכון לחקר תולדות יהדות פולין ויחסי ישראל–פולין באוניברסיטת תל אביב. כמו כן היא מנהלת המרכז לחקר תולדות השואה בפולין במכון הבינלאומי לחקר השואה ביד ושם. מחקריה עוסקים בהיבטים שונים של חיי היום-יום בשואה ובכלל זה היחסים בין יהודים לפולנים, חיי הדת בעקבות השואה והקיום היהודי אל מול ההשמדה.

מרק ויצמן

מרק ויצמן הוא מנהל התפעול הראשי של איל"ר – ארגון יהודי להשבת רכוש. בעבר שימש מנהל לענייני ממשל במרכז שמעון ויזנטל. הוא חבר המשלחת האמריקאית הרשמית ל-IHRA, שבה שימש יושב ראש של הוועדה לאנטישמיות ולהכחשת השואה ושל קבוצת העבודה למוזיאונים ולאנדרטות של השואה. בשנת 2016 הוביל ב-IHRA את אימוצה של הגדרת העבודה לאנטישמיות, והיה גם המחבר הראשי של הגדרת העבודה להכחשה וסילוף של השואה שאומצה ב-IHRA ב-2013.

ויצמן הוא מעורכי *Routledge History of Antisemitism*, שעתיד לראות אור השנה. לאחרונה התפרסם הפרק פרי עטו "Traditionalism or the Perennial Philosophy: Religionism, Politics, and the New Right", in: *Contending with Antisemitism* "Antisemitism in social media and on the Web", in: *Cambridge Companion to Antisemitism* (2022) בשנת 2007 זכה בפרס הלאומי לספרים יהודיים (National Jewish Book Award) בקטגוריית האנתולוגיה הטובה ביותר על הספר *Antisemitism, the Generic Hatred: Essays in Memory of Simon Wiesenthal*, שראה אור בצרפתית, בספרדית וברוסית.

ד"ר דוד זילברקלנג

דוד זילברקלנג הוא היסטוריון בכיר במכון הבינלאומי לחקר השואה ביד ושם. כמו כן הוא מלמד בתוכנית הבינלאומית לתואר שני בלימודי השואה באוניברסיטת חיפה ובאוניברסיטה העברית בירושלים. מתפקידו בעבר ביד ושם: עורך ראשי של "יד ושם – קובץ מחקרים"; עורך הסדרה The Holocaust Survivors' Memoirs Project; היסטוריון ראשי בפרויקט לפיתוח המוזיאון (כתב קווי מתאר היסטוריים רעיוניים למוזיאון לתולדות השואה); נציג אקדמי של ישראל ב-IHRA (קבוצת עבודה אקדמית; הוועדה לאנטישמיות ולהכחשת השואה; מספר רב של ועדות היגוי ותכנון). ספרו *Gates of Tears: The Holocaust in the Lublin District* הגיע למקום השני בתחרות "פרס הספר היהודי הלאומי" ו"הפרס הבינלאומי של יד ושם לחקר השואה".

פרופ' דן מכמן

דן מכמן הוא פרופ' (אמריטוס) לתולדות עם ישראל בעת החדשה, לשעבר ראש המכון לחקר השואה ע"ש ארנולד וליאונה פינקלר באוניברסיטת בר-אילן. הוא עומד בראש המכון הבינלאומי לחקר השואה ומופקד על הקתדרה ע"ש ג'ון ניימן לחקר השואה ביד ושם. פרסומיו, שראו אור בשלוש עשרה שפות, עוסקים בהיבטים מגוונים של השואה עצמה, בהיסטוריוגרפיה שלה ובייצוגיה, ובהשפעתה על ישראל, על יהדות העולם ועל העולם

המערבי. מהספרים שכתב וערך (לבד או במשותף): פנקס הקהילות: הולאנד (תשמ"ה); פוסט ציונות ושואה: הפולמוס הציבורי הישראלי בנושא ה"פוסט ציונות" ומקומה של סוגיית השואה בו (כרכים א–ב, 1997–2007); השואה וחקרה: המשגה, מינוח וסוגיות יסוד (1998); הגטאות היהודיים בימי השואה: כיצד נהוו ומדוע? (תשס"ח); *Encyclopedia of the Righteous Among the Nations: Belgium* (2005); *De la mémoire de la Shoah dans le monde juif* (2008); *Holocaust Historiography in Context: Emergence, Challenges, Polemics and Achievements* (2008); *Adolf Hitler, the Decision-Making Process Leading to the "Final Solution of the Jewish Question," and the Grand Mufti of Jerusalem Hajj Amin al-Hussayni: The Current State of Research* (2017); *Getting it Right, Getting it Wrong: Recent Holocaust Scholarship in Light of the Work of Raul Hilberg* (2017); *Les Juifs d'Afrique du Nord face à l'Allemagne nazie: Nouveaux regards* (2018); *Emotions, Imaginations, Perceptions, Egos, Characteristics: Egodocuments in Dutch Jewish History* (2021); *Holocaust Historiography between 1990 to 2021 in Context(s): New Insights, Perceptions, Understandings and Avenues – An Overview and Analysis* (2022).

פרופ' דליה עופר

דליה עופר היא פרופ' (אמריטה) במכון ליהדות זמננו ע"ש אברהם הרמן ועמדה בראשו מ־2003 עד 2007. היא הייתה מופקדת הקתדרה לחקר השואה ויהדות מזרח אירופה ע"ש מקס וריטה הבר, ומ־1995 ועד 2002 עמדה בראש המרכז הבינלאומי לחקר האנטישמיות ע"ש וידאל ששון. פרופ' עופר שימשה מרצה אורחת באוניברסיטאות הרוורד, ייל, ברנדייס, מרילנד וסידני שבאוסטרליה והייתה עמיתת קרן צ'רלס ה' רווסון במרכז ללימודי שואה מתקדמים (CAHS) במוזיאון ארצות הברית לחקר השואה.

ספרה דרך בים: עלייה ב' בתקופת השואה, 1939–1944 (1988) זיכה אותה בפרס בן־צבי. גרסתו האנגלית, *Escaping the Holocaust: Illegal Immigration to the Land of Israel, 1939–1944* (1992), זיכתה אותה בפרס הלאומי לספרים יהודיים. הספר *Women in the Holocaust* (שערכה עם לנורה ויצמן) היה מן המועמדים הסופיים לקבלת פרס זה הן בקטגוריה "נשים" הן בקטגוריה "שואה" (1999). בשנת 2018 פרסמה את *Her Story, My Story: Writing about Women and the Holocaust* (עם ג'ודי באומל). היא כתבה רבות על השואה, על זיכרון השואה ועל העלייה לישראל, וקיבלה פרס על הישגים יוצאי דופן בלימודי השואה מן הקרן לחינוך בנושא השואה של אוניברסיטת נורת'ווסטרן (2018).

פרופ' דינה פורת

דינה פורת ייסדה את מרכז קנטור לחקר יהדות אירופה בימינו ועמדה בראשו, שימשה ראש החוג להיסטוריה של עם ישראל וראש בית הספר למדעי היהדות וארכיאולוגיה על שם חיים רוזנברג והייתה מופקדת על הקתדרה לחקר האנטישמיות והגזענות על שם אלפרד פ' סליינר – הכול באוניברסיטת תל אביב. מאז 2010 היא ההיסטוריונית הראשית של יד ושם. פרופ' פורת קיבלה פרסים על כמה מפרסומיה הרבים, נבחרה למרצה המצטיינת בפקולטה למדעי הרוח לשנת 2004, קיבלה את מדליית ולנברג לשנת 2012, נמנתה ברשימת חמישים החוקרים המובילים בישראל של דה מרקר לשנת 2013 וברשימת חמישים הנשים המשפיעות בישראל של פורבס לשנת 2018. הייתה מרצה אורחת באוניברסיטת הרוורד, באוניברסיטת קולומביה, באוניברסיטת ניו יורק, באוניברסיטת ונציה ובאוניברסיטה העברית בירושלים. הנחתה שלושים תלמידי מחקר בעבודות לתואר שני ועשרים לתואר שלישי. שימשה מומחית במשלחות של משרד החוץ לוועידות בין-לאומיות של האו"ם ויועצת אקדמית לכוח המשימה הבין-לאומי לחינוך, הנצחה ומחקר בנושא השואה (היום ה-IHRA).

פרופ' שאול פרידלנדר

שאול פרידלנדר הוא פרופ' (אמריטוס) במחלקה לשפות גרמאניות והיסטוריה ב-UCLA. פרסם ספרים רבים בנושא אירופה המודרנית והיסטוריה יהודית ובכלל זה שני כרכים על גרמניה הנאצית: גרמניה הנאצית והיהודים, כרך 1: שנות הרדיפות, 1933–1939 (1997) וגרמניה הנאצית והיהודים, כרך 2: שנות ההשמדה (2007), אשר זכה בפרס פוליצר. ספרו האוטוביוגרפי *Where Memory Leads: My Life* יצא לאור ב-2016. ב-2021 זכה בפרס בלזן לחקר השואה ורצח עם.

ד"ר רוברט רוזט

רוברט רוזט הוא היסטוריון בכיר במכון הבין-לאומי לחקר השואה ביד ושם. לפני כן שימש מנהל מחלקת הספריות ביד ושם. ב-1987 השלים דוקטורט באוניברסיטה העברית בירושלים בהנחיית יהודה באואר. מפרסומיו האחרונים: **צבא עבדים: פלוגות העבודה היהודיות בחזית המזרח, 1941–1945** (2019); **נכתב בדמעות: מכתבים ראשונים לאחרי השחרור, שערך עם יעל נידם-אורביטו** (2019). הוא כתב ספרים, פרקי ספרים ומאמרים נוספים, וכן רשימות בעיתונים, בעיקר על השואה בהונגריה, תקופת השחרור, סילוף השואה וההיסטוריוגרפיה של השואה. ד"ר רוזט משמש יועץ היסטורי של התוכנית החינוכית *Echoes and Reflections* והוא חבר משלחת ישראל ל-IHRA.

פרופ' אלווין ה' רוזנפלד

אלווין ה' רוזנפלד הוא פרופ' לאנגלית ולמדעי היהדות באוניברסיטת אינדיאנה בבלומינגטון. בשנת 1967 השלים דוקטורט באוניברסיטת בראון ומאז 1968 הוא מלמד באוניברסיטת אינדיאנה. רוזנפלד עומד בראש הקתדרה ללימודי יהדות על שם ארווינג מ' גלייזר ומנהל את המכון לחקר האנטישמיות בת זמננו באוניברסיטה. הוא ייסד את התוכנית היוקרתית ללימודי יהדות על שם בורנס ושימש מנהלה במשך שלושים שנה. אוניברסיטת אינדיאנה העניקה לו את פרס השירות המצטיין וכן את מדליית הפרובוסט על "מצוינות אקדמית, חזון ומנהיגות רביי-שנים שהניבו השפעה ארוכת טווח נרחבת". ב־2019 קיבל את מדליית נשיא האוניברסיטה, הפרס הגבוה ביותר המוענק באוניברסיטת אינדיאנה, על "הצטיינות מתמשכת בשירות, בהישגים ובמנהיגות".

יסמין רון

יסמין רון היא בעלת תואר ראשון בלימודי מדינת ישראל, המזרח התיכון ואפריקה מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב ותואר שני בלימודי השואה מאוניברסיטת חיפה, התוכנית הבין-לאומית ללימודי השואה ע"ש וייס-לבנת, ובוגרת קורס ללימודי גנאלוגיה מטעם עמותת עילם לחקר שורשי המשפחה. שימשה עוזרת מחקר והוראה במכון בן-גוריון לחקר ישראל והציונות, התמחתה בארכיון המסמכים של בית לוחמי הגטאות, וכיום היא התחקירנית של אוסף האומנות בארכיון בית לוחמי הגטאות.